

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Sulpitius Severus ægrè fert appellationem Priscilliani non cohibitam fuisse ab Episcopis qui sententiam adversùs eum tulerant. Loquitur autem de appellatione ad Imperatorem. Explicatur locus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

canones nondum fuisse receptos in usum. Nam aut eundem ordinem tenuisset Gratianus, aut saltem eorundem canonum mentionem fecisset.

IV. Synodus Romana congregata anno cccclxxviii. ex omnibus Episcopis Italiae, oravit Gratianum & Valentinianum Impm. ut constitutionem ea de causa generalem ederent, in eum sensum quem ipsa suggerebat, ne Episcopi deinceps cogernerentur ad Principem accedere in singulis occasionibus. *Quaesumus*, inquit Episcopi, *clementiam vestram ne rursus in plurimis causis videamur onerosi, ut jubere pietas vestra dignetur.* Itaque rogante synodo, triginta annis post habitum Sardinense Concilium, auctoritate imperiali decretum est ut Papa Damasus apud Romam iudicet accusationes cum consilio quinque aut septem Episcoporum, & ut accusati compellantur à Praefectis praetorio, Proconsulibus, aut Vicariis eas Ecclesias dimittere à quibus dejecti fuerint, aut Romano se Pontifici sistere ad subeundum iudicium. Si verò accusati consistant in longinquiore provincia, omnis ejus causa cognitio pertinebit ad Metropolitanum illius provinciae. Sed si accusatus fuerit Metropolitanus; tum is debet necessario Romam venire, illic iudicandus, aut ad Episcopos accedere quos Papa iudices dederit. At si fortasse Metropolitanus suspecti essent accusatis, tum eis pro libito licebit provocare ad Romanum Pontificem aut ad Concilium quindecim finitimorum Episcoporum. Statuunt autem Imperatores ut quicquid à Pontifice Romano, sive à iudicibus ab eo datis, sive à Metropolitanis, aut etiam à Concilio quindecim Episcoporum fuerit statutum, prorsus obtineat; adeo ut in controversiam deduci non possit, etiam praetextu revisionis, aut alio quovis modo.

V. Vir clarissimus Sirmondus epistolam Concilij Romani itemque rescriptum Gratiani edidit in appendice Codicis Theodosiani. Quanquam rescriptum illud editum fuerat à Baronio in tomo quarto annalium, sed minus emendatè. Ea autem quae ex ea constitutione retulimus, habentur in his verbis: *Volumus autem ut quicumque iudicio Damasus, quod ille cum consilio quinque vel septem habuerit Episcoporum, vel eorum qui caibolici sunt iudicio vel consilio condemnatus fuerit, si injustè voluerit Ecclesiam retentare, ut qui evocatus ad sacerdotale iudicium per contumaciam non ivisset, aut ab illustribus viris Praefectis praetorio Galliae atque Italiae, sive à Proconsulibus, vel Vicariis, auctoritate adhibita, ad episcopale iudicium remittatur, ut ad*

Tom. II.

urbem Romam sub prosecutione perveniat. Aut si in longinquiore partibus alicujus ferocitas talis emerit, omnis ejus causa dictio ad Metropolitanum in eadem provincia Episcopi deducatur examen. Vel si ipse Metropolitanus est, Romam necessario, vel ad eos quos Romanus Episcopus iudices dederit, sine dilatione contendat. Infra: Quò si vel Metropolitanus Episcopi vel cuiuscunque Sacerdotis iniquitas est suspecta aut gratia, ad Romanum Episcopum vel ad Concilium quindecim finitimorum Episcoporum liceat provocare modo ne, post examen habitum, quod definitum fuerit integretur.

VI. Executionis hujus rescripti exemplum extat anno cccclxxxi. in causa Priscilliani haeretici, hominis Hispani, Instantisque Episcopi & Salviani sectatorum ejus, qui damnati fuerunt in Concilio Caesaraugustano. Hi ergo, post sententiam synodi, Romam accesserunt, ut Damasus coram objecta purgarent; sed ne copiam quidem sui facere voluit Pontifex, ut Sulpitius Severus adnotavit in libro secundo historiae sacrae. *Instantius*, inquit, *Salvianus, & Priscillianus Romam profecti, ut apud Damasum Urbis ea tempestate Episcopum objecti purgarent. Infra: Hi ubi Romam pervenerunt, Damasus se purgare cupientes, ne in conspectum quidem ejus admissi sunt.*

VII. Sed postea rescriptum ab Imperatore Gratiano impetrarunt, quo missa est in irritum sententia adversus eos lata in Concilio Caesaraugustano, Ecclesiisque suis redditi sunt. Post mortem Gratiani, Ithacius Episcopus Hispanus, qui primum iudicium adversus Priscillianum procuraverat, Imperatorem Maximum adiit, qui Gallias, Hispanias, & Britanniam sub imperium acceperat: à quo synodum Burdigalae in Aquitania secunda cogendam impetravit, in qua Instantius ab episcopatu suo dejectus est. Priscillianus verò cum jurisdictionem Episcoporum refugeret, provocavit ad Imperatorem; auditusque apud urbem Treverensem, capite damnatus est à Praefecto praetorio, una cum quibusdam sectatoribus suis.

VIII. Sulpitius Severus, cui narrationem hanc debemus, aegrè fert quòd Episcopi acquieverint appellationi Priscilliani, quem potius damnare debuerant velut contumacem, vel si ipsi reo suspecti essent, iudicium illud reservare debuerant aliis Episcopis, non autem Imperatori, ut ipse ait; idque eam haud dubie ob causam, quòd iudicium de haeresi ad jurisdictionem ecclesiasticam pertineret post editam Gratiani constitutionem. *Priscillianus verò ne ab Episcopis audiretur, inquit Severus, ad Principem provocavit. Permissumque id nostrorum incon-*

T t ij

stantia: quia aut sententiam in refragantem ferre debuerant, aut se sibi ipsi suspecti haberentur, aliis Episcopis audientiam reservare, non causam Imperatori de tam manifestis criminibus permittere. Arbitror autem temperamentum illud, à Sulpitio Severo propositum, nimirum ut rei ad aliud Episcoporum Concilium dimittantur ob suspensionem primorum iudicum, ex rescripto Gratiani petitum esse, nisi si id factum est ob receptum ea tempestate morem, ut si fortè synodus cuiusdam suspecta videretur, Princeps reum & actorem ad aliud Concilium dimitteret, quod literis imperialibus contrahebatur, ut constat ex actis Concilij Berytensis relatis in actione nona Concilij Chalcedonensis. Vnde sequi videatur eam Severo mentem fuisse ut existimaverit potuisse Maximum congregare aliam synodum, eò quòd Episcopi Burdigalæ congregati reo suspecti forent.

CAPVT XII.

Synopsis.

I. Aetate Innocentij primi canones Sardicenses nondum recepti erant. Is enim iura sedis suae arcessit à Concilio Nicano.

II. Canon sextus Nicæus conservavit privilegia Ecclesiae Romanae. Inquiruntur in privilegia illa. Duae Dioceses Italicae prorsus parebant constitutioni apostolicae sedis. Ceterae vero Occidentis Ecclesiae tenebantur ad eam mittere relationes.

III. Tenebantur ergo referre ad apostolicam sedem de questionibus difficilioribus & ambiguis. In quo Summus Pontifex utebatur iure quodam imperiali.

IV. Duplex relationum genus in Ecclesia. Vel quando de fide agebatur, vel de quodam disciplinae capite nondum aperte definitio in canonibus. Inferioris ordinis Episcopi referre ad Patriarchas debebant de causis fidei. Probatum ex Hieronymo.

V. Causae ergo fidei referebantur ex utraque Ecclesia ad Pontificem Romanum, ut de integro examinarentur in synodo Romana. Relationes Orientis non mittebantur ad apostolicam sedem nisi post examen synodi patriarchalis. Relationes vero Occidentis rectè ex provinciis ad eam sedem deferbantur.

VI. Ius illud apostolicae sedis canonibus & vetusta consuetudini tribuit Innocentius primus. Quo ad canones, probatur ex illius epistola ad Concilium Milevitanum.

VIII. Quo ad antiquam vero traditionem, eam ille obtinuit in epistola ad Concilium Carthaginense. Referuntur verba illius epistolae, & explentur. Gelasius Papa docet in causis fidei summam totius iudicij debere apostolicae sedi. Iustinianus Imperator relationem ad Ioannem secundum Papam misit in causa fidei.

I. **N**ONDUM etiam recepti erant canones Sardicenses aetate Innocen-

tij primi, id est, ad annum quadringentesimum. Ius enim quod ille vindicat sedi suae, prorsus petit à canonibus synodi Nicæae: quorum sensum, quoad iura Romani Pontificis in Occidente, primus ille aperuit in epistola ad Victricium Episcopum Rothomagensis. Quoniam verò hic locus nondum satis explicatus est, ut ego quidem arbitror, ei explicando nostra quoque cura non deerit; praesertim cum res ista pertineat etiam ad materiam quam tracto, ad depositionem videlicet Episcoporum.

II. Canon sextus Nicæus privilegia sua, in quorum possessione tunc erat Ecclesia Romana, ei conservavit, aequè ac Ecclesiae Alexandriae & Antiochia, aliisque quarum magna dignitas erat. Verum non explicat quanam fuerint illa privilegia, aut ad quas provincias porrigerentur; quin imò cuncta consuetudini adscribit, quae facile deprehendi non potest in illa antiquitate, eò quòd novi canones prorsus mutaverint antiquam formam. Vnde fit ut hodie multum laboremus in detegendis iuribus illis. Attamen affirmare licet duas Dioceses Italicas sedis apostolicae constitutis omnino paruisse per illas tempestates; quòd synodum ejus patriarchalem constituerent, ut alibi ostendi. At ceterae Occidentis provinciae tenebantur mittere ad eam relationes, tanquam ad sedem in qua residebat principatus sedis apostolicae, & unde fides manerent in provinciis. Roma ergo erat velut matrix fidei. Ecclesiae verò ceterarum Occidentis provinciarum erant velut coloniae quaedam ab ea urbe pendentes. in quo similes erant Ecclesiae Italicae. Hic est sensus epistolae Innocentij primi ad Decentium Episcopum Eugubinum: Praesertim cum sit manifestum, inquit, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, atque Siciliam, insulasque interjacentes, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos quos venerabilis Apostolus Petrus aut ejus successores constituerunt Sacerdotes. Infra: Oportet eos hoc sequi quod Ecclesia Romana custodit, à qua eos principium accepisse non dubium est; ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere.

III. Subjectio illa provinciarum Occidentis quae ad synodum patriarchalem Romanam non pertinebant, non versabatur tantum in reverentia quadam & obsequio erga sedem apostolicam, sed in eo praecipue quòd illae tenerentur referre ad Pontifices Romanos de questionibus difficilioribus & ambiguis quae incidebant. In quo Summus Pontifex utebatur iure quodam imperiali, quod probat supremam ejus auctoritatem. Frustra enim sunt qui eam